

Blaznikovi večeri

V letu 2009 je Muzejsko društvo Škofja Loka pripravilo kar osem Blaznikovih večerov, ki so v nadaljevanju predstavljeni.

Sreda, 4. februar 2009, Miheličeva galerija GAMA – MARIJAN GABRIJELČIČ (1940–1998)

Ob slovenskem kulturnem prazniku smo pripravili Blaznikov večer, ki je bil namenjen predstavitvi življenja in dela skladatelja Marijana Gabrijelčiča, ki je od leta 1969 bival v Škofji Loki. Uvodoma je čelist Miloš Mlejnik odigral part za čelo, iz Gabrijelčičeve kantate Glagolite, ki jo je skladatelj napisal leta 1997, ob praznovanju 60-letnice delovanja našega društva.

V nadaljevanju sta avtorja Valentin Bogataj in Metka Sulič podrobneje predstavila knjigo Marjan Gabrijelčič 1940-1998, ki smo jo izdali leta 2008, ob 10. letnici Gabrijelčičeve smrti.¹ Urednik knjige Alojzij Pavel Florjančič je z zanimivimi zgodbami osvetlil Gabrijelčiča kot človeka, ki je v svojih osebnih stikih iskal ljudi, ki so bili nekaj posebnega, s kakršnimi pri svojem strokovnem delu ni imel opravka, kot se je izrazil Florjančič. Njegovo pripoved so dopolnili še drugi Gabrijelčičevi prijatelji in znanci.

Četrtek, 19. marec 2009, Miheličeva galerija PREDSTAVITEV KNJIGE ŠKOFJELOŠKI PASIJON 2009

V zbirki Doneski smo v duhu ohranjanja pasijonske kondicije izdali že četrto knjigo, ki je posvečena Škofjeloškemu pasijonu. Vsebina, ki jo je predstavil urednik Alojzij Pavel Florjančič, pri naša nove strokovne prispevke o

Urednik knjige Škofjeloški pasijon 2009 Alojzij Pavel Florjančič med predstavitvijo knjige.

(foto: Aleksander Igličar)

1 Vsebina knjige je bila predstavljena v Loških razgledih št. 55/2008, str. 414–416.

loškem biseru in utrinke iz priprav na uprizoritve v letu 2009. Zgodovinar dr. Matija Ogrin je predstavil nova spoznanja o času nastanka besedila Škofjeloškega pasijona. Vsebina knjige je podrobneje predstavljena v nadaljevanju zbornika.

Četrtek, 23. april 2009, Miheličeva galerija

dr. Marko Zajc: ČAS SLOVENSKO-HRVAŠKE BREZMEJNOSTI

Zgodovino slovensko-hrvaške meje je predstavil zgodovinar dr. Marko Zajc, sodelavec Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani, ki je leta 2007 izdal knjigo z naslovom *Kje se slovensko neha in hrvaško začne*, s podnaslovom *Slovensko-hrvaška meja v 19. in na začetku 20. stoletja*. Dr. Zajc je izpostavil, da je v tem času meja bolj združevala kot ločevala, tako ljudi v obmejnih krajih kot tudi Slovence in Hrvate na splošno. V tem obdobju je bilo namreč čutiti velik narodnostni pritisk z nemške ter italijanske strani, povezovanje Slovencev ter Hrvatov je bil naravni odgovor na te pritiske. Z ustanovitvijo samostojnih držav Slovenije in Hrvaške je ta meja postala meja med dvema suverenima državama, ki, žal, še vedno nista rešili vseh mejnih vprašanj.

Četrtek, 21. maj 2009, Miheličeva galerija

dr. Metod Benedik: KAPUCINSKI SAMOSTAN ŠKOFJA LOKA SKOZI ČAS

Vlogo in pomen kapucinskega samostana v Škofji Loki je predstavil pater dr. Metod Benedik, dolgoletni gvardijan loškega samostana in profesor cerkvene zgodovine na ljubljanski Teološki fakulteti, ki je leta 2008 napisal knjigo z naslovom *Kapucinski samostan s cerkvijo sv. Ane v Škofji Loki*.²

Dr. Benedik je najprej orisal začetke kapucinskega reda nasploh, ki je v Slovenijo prišel sredi 17. stoletja; v Škofji Loki je bil samostan ustanovljen v začetku 18. stoletja. Konec 18. stoletja je bilo z jožefinskimi reformami zelo veliko samostanov ukinjenih, na srečo pa je škofjeloški ostal. Po mnenju dr. Benedika za kapucine velja, da so ljudski red, saj so imeli veliko neposrednega stika z ljudmi. Njihovo osnovno poslanstvo je bilo širjenje božje besede prek pridig, zelo kmalu so pričeli tudi spovedovati.

Obiskovalci so z zanimanjem prisluhnili dr. Metodu Benediku. (foto: Aleksander Igličar)

2 Vsebina knjige je bila predstavljena v Loških razgledi št. 55/2008, str. 412.

Četrtek, 11. junij 2009, Kapucinski samostan
dr. Matija Ogrin: ZNANSTVENO-KRITIČNA IZDAJA
ŠKOFJELOŠKEGA PASIJONA

Dr. Matija Ogrin z originalnim zapisom Škofjeloškega pasijona.

(foto: Aleksander Igličar)

Urednik dr. Matija Ogrin, sodelavec Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, je predstavil znanstveno-kritično izdajo Škofjeloškega pasijona, ki je maja 2009 izšla v knjižni in elektronski obliki. Vsebina knjige je podrobneje predstavljena v poglavju Predstavitev knjig in kronika.

Dr. Ogrin je največ pozornosti namenil časovni umestitvi nastajanja Škofjeloškega pasijona, te izhajajo iz listin, ki so priložene originalnemu besedilu. Najstarejša listina je iz leta 1713, ki že omenja besedne zveze »na običajnem mestu ...«, kar napeljuje, da se je pasijon uprizarjal že pred letom 1713. Na naslovnici originalnega besedila je letnica 1721, ki pa pomeni, da je bil pasijon tedaj napisan oziroma zapisan, ne pa tudi, da je bil tedaj prvič uprizorjen.

Dr. Ogrin je navzoče opozoril tudi na elektronsko izdajo (<http://nl.ijs.si/e-zrc/sp/>), ki ima celo nekatere tehnične prednosti pred knjižno izdajo. Na koncu večera je gvardijan pater Robert Podgoršek prinesel originalni zapis Škofjeloškega pasijona.

Sreda, 24. junij 2009, Sokolski dom
PREDSTAVITEV 55. ŠTEVILKE LOŠKIH RAZGLEDOV

Dr. Jurij Šilc in Judita Šega, urednica Loških razgledov. (foto: Aleksander Igličar)

Predstavitev nove 55. številke Loških razgledov smo pripravili v prenovljenih prostorih Sokolskega doma. Vsebino je podrobneje predstavila urednica Judita Šega, v nadaljevanju je avtor dr. Jurij Šilc predstavil svoj prispevek o rodbini Stanonik na Loškem.

Predsednik Muzejskega društva mag. Aleksander Igličar se je urednici Juditi Šega in celotnemu uredniškemu odboru zahvalil za obsežno delo, še posebej zato, ker so Loški razgledi po nekaj letih ponovno izšli pred občinskim praznikom kot darilo vsem Ločanom.

Navzoče je nagovoril tudi župan Igor Draksler, ki je poudaril pomen Loških razgledov in nasploh delovanja Muzejskega društva za vse Ločane.

Obiskovalci predstavitve 55. številke Loških razgledov so povsem napolnili Kristalno dvorano v prenovljenem Sokolskem domu. (foto: Aleksander Igljučar)

Sreda, 23. september 2009, Sokolski dom
DR. TINE DEBELJAK (1903–1989), SOUSTANOVITELJ MUZEJSKEGA
DRUŠTVA ŠKOFJA LOKA

Člani Muzejskega društva, Ločani in obiskovalci iz drugih krajev, med katerimi je bilo veliko znanih slovenskih akademikov, kulturnikov in drugih predstavnikov družbenega življenja, je napolnilo Kristalno dvorano Sokolskega doma in s tem počastilo spomin na dr. Tineta Debeljaka, soustanovitelja Muzejskega društva Škofja Loka in enega največjih Ločanov.

Na Blaznikovem večeru sta polonist dr. Nikolaj Jež in dr. Rozina Švent predstavila knjigo Olimpijski venec in Gradivo za bibliografijo Tineta Debeljaka, ki smo jo izdali v zbirki Doneski (vsebina knjige je podrobneje predstavljena v nadaljevanju zbornika).

Drugi del večera je bil namenjen prikazu življenja in dela dr. Tineta Debeljaka. Najprej je njegov nečak Janez Debeljak, ki živi v rojstni hiši dr. Tineta Debeljaka v sedanji Blaževi ulici pod Nunsko cerkvijo, predstavil Debeljakovo rodbino in družino, v kateri je bilo rojenih 11 otrok.

Najbolj slovesen trenutek večera je bila podelitev listine o posthumnem imenovanju dr. Tineta Debeljaka za častnega člana Muzejskega društva Škofja Loka, ki jo je predsednik mag. Aleksander Igljučar izročil njegovima hčerama, Metki Debeljak Vombergar in Jožejki Debeljak Žakelj, ki sta ob tej priložnosti prišli iz daljne Argentine. Obe sta nato spregovorili o svojem očetu, atku, kot so ga klicali

Dr. Tine Debeljak pred svojo hišo v Argentini. (*družinski arhiv Marka Vombergarja*)

njegovi domači. Voditeljica večera Saša Pivk Avsec je zatem prebrala pozdravno pismo Tineta Debeljaka ml. in gospe Kati Cukjati, predsednice Slovenske kulturne akcije, ki je osrednja in največja slovenska kulturna organizacija v Argentini, in jo je dr. Debeljak dolga leta vodil.

Debeljakovo delovanje med Slovenci v Argentini je v dokumentarnem filmu prikazal njegov vnuk Marko Vombergar. Njegov sin in Debeljakov pravnuk Marjan Vombergar pa je izjemno presunljivo povedal Pesem o solzi, ki jo je Debeljak napisal leta 1948 na ladji, s katero se je peljal v Argentino. Pesem je posvetil ženi Veri, ki je z otroki, Tinetom, Metko in Jožejko, šele leta 1954 prišla za njim v Argentino. Spomine na dolgoletnega sodelavca je podal še pisatelj Zorko Simčič, ki je z Debeljakom sodeloval že pred 2. svetovno vojno v Sloveniji in po vojni v Argentini.

Današnje življenje in delo Slovencev v Argentini je skozi fotografije prikazal Marko Vombergar, in sicer na razstavi Slovenci v Argentini danes, ki je bila postavljena

v prostorih Sokolskega doma.

Zbrane so nagovorili tudi Marcin Masiulanis, konzul Veleposlaništva Republike Poljske, župan Igor Draksler in predsednik društva mag. Aleksander Igličar. V kulturnem programu so izbrane pesmi prečudovito zapeli pevci Trio Quarteta.

Življenje in delo dr. Tineta Debeljaka ter spomini in nagovori sodelujočih na Blaznikovem večeru so predstavljeni v posebnem prispevku.

Sreda, 14. oktober 2009, Miheličeva galerija

IVAN OMAN, GLAS LJUDSTVA V PRELOMNEM ČASU

S knjižnico Ivana Tavčarja Škofja Loka smo pripravili skupen Sredin in Blaznikov večer, na katerem smo gostili jubilaranta Ivana Omana, ki je praznoval 80-letnico. Njegovo življenje in delo so predstavili dr. Rosvita Pesek, novinarka in voditeljica Odmevov na RTV SLO, zdravnik Tone Košir in Aleš Primc, urednik knjige Ivan Oman, glas ljudstva v prelomnem času, ki smo jo izdali v zbirki Doneski, v sodelovanju z Inštitutom za gospodarske in družbene študije iz Ljubljane (vsebina knjige je predstavljena v nadaljevanju zbornika).

Dr. Rosvita Pesek je orisala politično pot Ivana Omana. Besedilo je v celoti predstavljeno v posebnem prispevku.³ Tone Košir je Omana osvetlil skozi vidik poljanskega kmeta, ki je preudaren in moder, spoštuje naravo in se ji prilagaja. Aleš Primc je izpostavil Omanovo osebno veličino, ki se kaže tudi v tem, da o

3 Glej v tej številki: R. Pesek, Ivan Oman, kmet iz Zminca.

svojih nasprotnikih ni nikoli slabo govoril, niti javno niti v zasebnih pogovorih. Na svoji politični poti je doživel mnogo krivic, a nikoli ni pristal, da bi pripravili kakršnokoli maščevanje ali zaroto, saj je menil, da se to ne splača oziroma ni modro. V tem je Oman izjemen vzor današnjim politikom, za mnoge od njih seveda nedosegljiv.

Udeležence večera je nagovoril tudi slavjenec Ivan Oman in odgovarjal na njihova vprašanja. Jasno je povedal, da je današnje življenje v Sloveniji žal drugačno od tistega, za katerega si je prizadeval. V svoji oporoki, ki je objavljena na koncu knjige, je zapisal: *»Slovenci smo si 23. decembra 1990 predstavljali slovensko demokratično državo, ki bo gospodarsko uspešna in pravična. Sicer pa ne živimo samo v gospodarski krizi! Kaj pa kriza vrednot? Zavedajmo se, bolj kot se bo družba odmikala od krščanskih moralnih norm, globlja bo kriza v vseh pogledih. Kako so nas učili: napuh, lakomnost ... in zapovedi Sinaja?!«*

Aleš Primc, dr. Rosvita Pesek in Tone Košir.

(foto: Aleksander Igličar)